

SEJMN
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP-020-10-21

Druk nr 1695
Warszawa, 6 października 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja do Spraw Petycji wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Marcin Duszek.

Przewodniczący Komisji
(-) Sławomir Jan Piechota

USTAWA

z dnia 2021 r.

o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy

Art. 1.

W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 112 dodaje się art. 112a w brzmieniu:

„Art. 112a. Komitet wyborczy, o którym mowa w art. 252 § 1 pkt 1, art. 284 § 1 pkt 1, art. 326 § 1, art. 347 § 1 pkt 1 oraz art. 411 § 1 pkt 1, jest obowiązany umieścić na swojej stronie internetowej, o której mowa w art. 102 § 1, w formie dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, określonej w art. 6 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), informacje dotyczące tego komitetu, w szczególności:

- 1) nazwę, skrót nazwy oraz adres siedziby komitetu;
- 2) numer listy kandydatów zarejestrowanych przez komitet.”;

2) w art. 118:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Audycje wyborcze komitetów wyborczych, o których mowa w art. 252 § 1 pkt 1, art. 284 § 1 pkt 1, art. 326 § 1, art. 347 § 1 pkt 1 oraz art. 411 § 1 pkt 1, rozpowszechniane w ogólnokrajowych programach publicznych nadawców telewizyjnych, muszą zawierać tłumaczenie na polski język migowy.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W przypadku stwierdzenia przez publicznego nadawcę telewizyjnego, że dostarczone przez komitet wyborczy materiały audycji wyborczych nie zawierają tłumaczenia, o którym mowa w § 2a, nadawca ten wzywa bezzwłocznie komitet wyborczy do ich uzupełnienia. W razie bezskutecznego wezwania nadawca emituje wyłącznie materiały, które zawierają to tłumaczenie.”;

3) w art. 120:

a) w § 1 ostatnie zdanie otrzymuje brzmienie:

„Czas debat oraz ich ponownej emisji nie jest wliczany do czasu antenowego, o którym mowa w art. 117 i art. 119.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli transmisja debaty, o której mowa w ust. 1, nie zawiera napisów dla osób niesłyszących, będących odzwierciedleniem wszystkich wypowiedzi, Telewizja Polska w ciągu 24 godzin od emisji tej debaty zapewnia jej ponowną emisję zawierającą takie napisy. Ponowna emisja debaty następuje w tym samym programie ogólnokrajowym, w którym debata była przeprowadzona.

§ 1b. Przepisu § 1a nie stosuje się w przypadku gdy od rozpoczęcia debaty do dnia głosowania, o którym mowa w art. 107 § 1, pozostało mniej niż 30 godzin.”,

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji określi w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Zarządu Telewizji Polskiej:

1) szczegółowe zasady i tryb przeprowadzenia debat, o których mowa w § 1, w tym czas trwania debat i program ogólnokrajowy, w którym debaty będą przeprowadzane, sposób przygotowania i emisji debat, oraz sposób upowszechnienia informacji o terminie emisji debat – tak, aby zapewnić poszanowanie zasady równości w prezentowaniu stanowisk i opinii uczestników debaty;

2) szczegółowy sposób sporządzenia napisów, o których mowa w § 1a, oraz wymogi jakie powinny spełniać napisy, o których mowa w § 1a, a także porę

emisji debaty, o której mowa w § 1a – tak aby umożliwić zapoznanie się z jej przebiegiem przez jak największą liczbę niepełnosprawnych wyborców.”.

Art. 2.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 120 § 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 120 § 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP na petycję skierowaną do Sejmu RP Nr BKSP-145-559/19 przez Stowarzyszenie Polski Instytut Spraw Głuchych – którą Komisja uznała w części za zasadną.

Celem ustawy jest poprawa dostępności osób głuchych do informacji pochodzących od komitetów wyborczych a rozpowszechnianych w trakcie kampanii wyborczych.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana oraz różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy zapewnia osobom głuchym i niedosłyszającym dostęp do podstawowych informacji dotyczących wyborów, pochodzących od władz publicznych.

Zgodnie z art. 37b Państwowa Komisja Wyborcza zamieszcza na stronie internetowej prowadzonego przez siebie portalu informacyjnego „informacje o uprawnieniach przysługujących wyborcom niepełnosprawnym na podstawie kodeksu, w formie uwzględniającej różne rodzaje niepełnosprawności”. Art. 37a zmienianej ustawy nakłada na wójta obowiązek przekazania wyborcy niepełnosprawnemu szeregu ważnych informacji praktycznych, umożliwiających udział w wyborach a art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się nakłada na organ administracji publicznej obowiązek „udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowanie się”. Te przepisy pozwalają zatem na dostarczenie osobom głuchym podstawowych informacji o sposobie i warunkach głosowania, nie ma natomiast obecnie gwarancji prawnych dostarczenia osobom głuchym nawet podstawowych informacji od komitetów wyborczych w formie zapewniającej takim osobom dostęp. Dlatego projektowana ustawa nakłada na komitety wyborcze, prowadzące agitację wyborczą o zasięgu ogólnokrajowym i mające prawo do bezpłatnej emisji audycji wyborczych w ogólnokrajowych programach publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych –

obowiązek zawarcia w takich audycjach tłumaczenia na polski język migowy, czyli podstawowy język komunikacji dla zdecydowanej większości osób głuchych w Polsce. Na komitety te byłby też nałożony obowiązek umieszczenia na swojej stronie internetowej co najmniej podstawowych informacji o Komitecie, zawierających nazwę, skrót nazwy i adres siedziby komitetu oraz numer listy kandydatów zgłoszonych przez ten komitet, w formie dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, określonej w art. 6 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Jest prawdopodobne, że duże komitety nie ograniczą się do tych minimalnych wymogów, ale opublikują także swoje własne materiały informacyjne jak np. program wyborczy, który jest zwykle sporządzany pomimo braku ustawowego obowiązku.

Projekt przewiduje, że obowiązki te zostaną nałożone na komitety wyborcze, które zarejestrowały:

- swoje listy kandydatów na posłów w co najmniej w połowie okręgów wyborczych,
- kandydatów na senatorów co najmniej w połowie okręgów wyborczych,
- kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- swoje listy kandydatów do Parlamentu Europejskiego co najmniej w połowie okręgów wyborczych,
- listy kandydatów co najmniej w połowie okręgów w wyborach do wszystkich sejmików województw, w tym przynajmniej jedną listę do każdego sejmiku.

Komisja do Spraw Petycji uznała, że komitety wyborcze które prowadzą agitację o zasięgu ogólnopolskim, mające prawo do bezpłatnej emisji audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych, powinny być zobowiązane do działań, które poprawią dostęp do informacji o charakterze wyborczym osób głuchych i niedosłyszących. Na obecnym etapie nie należy takiego obowiązku nakładać na wszystkie komitety we wszystkich wyborach, gdyż w przypadku małych komitetów skromne zasoby finansowe, jakimi dysponują, musiałyby w znacznej części zostać przeznaczone na dotarcie do bardzo niewielkiej grupy wyborców. Wydaje się, że po pierwszych kampaniach wyborczych możliwe będzie dokonanie oceny możliwości podjęcia takich działań przez mniejsze komitety wyborcze. Jest zresztą możliwe, że niektóre z nich także zapewnią tłumaczenie swoich materiałów informacyjnych na język migowy, pomimo braku ustawowego obowiązku.

Telewizja Publiczna S.A. jest zobowiązana, na podstawie art. 120 § 1 zmienianej ustawy, do przeprowadzania debat przedstawicieli komitetów wyborczych przez wyborami do Sejmu RP i przed wyborami do Parlamentu Europejskiego oraz debat kandydatów przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej. Obecnie nie ma regulacji prawnych, zapewniających śledzenie takich debat przez wyborców głuchych i niedosłyszących. Projektowana ustawa przewiduje, że jeśli podczas transmisji takiej debaty Telewizja Polska nie umieści na ekranie napisów dla osób niesłyszących, będących odzwierciedleniem wszystkich wypowiedzi, w ciągu 24 godzin od emisji tej debaty musi zapewnić jej ponowną emisję, zawierającą takie napisy. Czas takiej ponownej emisji nie byłby wliczany do czasu antenowego, o którym mowa w art. 117 i art. 119 ustawy (prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych).

Ponowna emisja debaty następowałaby w tym samym programie ogólnokrajowym, w którym debata była przeprowadzona. Takie rozwiązanie pozwoli na zapoznanie się z przebiegiem debaty przez osoby głuche i niedosłyszące. Wyjątkiem od tego zobowiązania byłaby jedynie sytuacja, w której od rozpoczęcia debaty do rozpoczęcia t.zw. ciszy wyborczej pozostaje mniej niż 6 godzin (czyli w praktyce mniej niż 30 godzin do dnia wyborów) – w takiej sytuacji ponowna emisja debaty w wersji „z napisami” nie byłaby obowiązkowa.

3. Skutki projektowanej ustawy

Skutkiem społecznym projektowanej ustawy będzie poprawa dostępności osób głuchych i niedosłyszących do informacji, pozwalających im na podejmowanie decyzji wyborczych. Dodatkowym skutkiem społecznym będzie poprawa świadomości społecznej o potrzebach osób niepełnosprawnych i konieczności ich uwzględniania w działaniach podejmowanych przez organa Państwa.

Ustawa wywoła bardzo nieznaczne skutki gospodarcze. Przychody osób świadczących usługi w zakresie tłumaczenia na język migowy oraz w zakresie transkrypcji dźwięku mogą być zwiększone łącznie maksymalnie o kilkadziesiąt tysięcy złotych w odniesieniu do każdego wyborów – co wynika z oszacowania zakresu pracy oraz rynkowych stawek za tego typu usługi. Taką kwotę będą musiały też ponieść komitety wyborcze, których dotyczy projektowana ustawa (można szacować, że będzie ich ok. 10) na dostosowanie stron internetowych do wymogów ustawy oraz na

przygotowanie emitowanych materiałów wyborczych i Telewizja Polska S.A. zobowiązana do relacjonowania jednej debaty na zasadach określonych w projektowanej ustawie. Projektowana ustawa nie wywołuje skutków finansowych, nie obciąża także budżetu Państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

4. Założenia aktu wykonawczego

Dotychczasowy akt wykonawczy (rozporządzenie krajowej Rady Radiofonii i Telewizji) wydany na podstawie art. 120 § 2 zmienianej ustawy będzie wymagał zmiany, w związku z tym, że zgodnie z projektowaną ustawą będzie musiał zawierać dodatkowe regulacje, wskazane w art. 1 pkt 3 lit b niniejszej ustawy. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji będzie zobowiązana do określenia szczegółowego sposobu realizacji rozwiązań zapewniających dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, w tym wymogów jakie powinny spełniać napisy oraz porę emisji powtarzanej debaty, o której mowa w art. 120 § 1 zmienianej ustawy. Jest prawdopodobne, że wymogi wobec napisów zostaną określone w sposób zbieżny z § 2 pkt 1 - 2 Rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 15 listopada 2018r. w sprawie udogodnień dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku i osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu w programach telewizyjnych. Wszystkie pozostałe przepisy zawarte w dotychczasowym rozporządzeniu mogą zostać powtórzone w nowym akcie wykonawczym do ustawy – dlatego zaproponowana w art. 2 projektowanej ustawy zasada, aby dotychczasowe przepisy wykonawcze zachowały moc do czasu wydania nowych przepisów, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy, jest wystarczającym zabezpieczeniem, zapewniającym niezbędną ciągłość przepisów.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 12 października 2021 r.

BAS-WAPM-2465/21

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz.

SPS-LP.020.315.4.2021

Data wpływu

13. 10. 2021

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

DS.1120 - 588.21 (2)
13. 10. 2021

**Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej
komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marcin Duszek)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektowanej regulacji

Projekt zakłada zmianę ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy¹, zwanej dalej kodeksem. Zmiana dotyczy zasad przeprowadzania wyborów do Sejmu, Senatu, Prezydenta RP, do Parlamentu Europejskiego i do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy przepisów, w myśl których komitety wyborcze w tych wyborach będą obowiązane umieścić na swojej stronie internetowej, w formie dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, określone informacje dotyczące komitetu (projektowany art. 112a kodeksu), zaś audycje wyborcze tych komitetów, rozpowszechniane w ogólnopolskich programach publicznych nadawców, musiałyby zawierać – dostarczane przez komitet wyborczy – tłumaczenie na polski język migowy (projektowany art. 118 § 2 i § 4 kodeksu). Zgodnie z projektem, jeśli transmisja debaty nie zawierałaby napisów dla osób niesłyszących, będących odzwierciedleniem wszystkich wypowiedzi, Telewizja Polska w ciągu 24 godzin od emisji tej debaty zapewniałaby jej ponowną emisję zawierającą takie napisy (projektowane art. 120 §§ 1-1b kodeksu). Szczegółowy sposób sporządzania takich napisów i wymogi, które powinny one spełniać, określać miałyby, w drodze rozporządzenia, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (projektowany art. 120 § 2 pkt 2 kodeksu).

Projektowana ustawa zawiera przepis przejściowy i ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1319.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej proponowaną regulacją

Analiza zgodności projektu z prawem UE wymaga uwzględnienia:

- art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 1 TfUE, przyznających obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;
- art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 2 TfUE, przyznających obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;
- art. 8 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich² stanowiącego, że procedura wyborcza w każdym państwie członkowskim podlega przepisom krajowym;
- dyrektywy Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami³. Dyrektywa ustanawia szczegółowe warunki, według których obywatele UE mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, wykonują prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 1 i 3 dyrektywy);
- dyrektywy Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami⁴. Dyrektywa przyznaje obywatelom UE prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, którego nie są obywatelami, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 3 dyrektywy).

² Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, ze zmianami.

³ Dz. Urz. WE L 329 z 30.12.1993 r., str. 34, oraz Dz. Urz. UE L 26 z 26.1.2013 r., str. 27; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 7.

⁴ Dz. Urz. WE L 368 z 31.12.1994 r., str. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12, oraz rozdz. 1, t. 1, str. 350.

3. Analiza założeń projektu pod kątem prawa Unii Europejskiej

Przywołane wiążące akty prawa UE nie zawierają szczególnych postanowień odnoszących się do uprawnień wyborczych osób niepełnosprawnych⁵. Projekt nie zawiera postanowień sprzecznych z prawem UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Ziemowit Cieślik

naczelnik wydziału

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

⁵ Por. pkt 5 w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, COM(2021) 101 final,

Warszawa, 12 października 2021 r.

BAS-WAPM-2466/21

CYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. **SPS-WP.020.315.52021**
Data wpływu **13. 10. 2021****DS. 1120.586.21**
18. 10. 2021Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu
– czy komisyjny ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marcin Duszek)
jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej**

Projekt zakłada zmianę ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319.), zwanej dalej kodeksem. Zmiana dotyczy zasad przeprowadzania wyborów do Sejmu, Senatu, Prezydenta RP, do Parlamentu Europejskiego i do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy przepisów, w myśl których komitety wyborcze w tych wyborach będą obowiązane umieścić na swojej stronie internetowej, w formie dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, określone informacje dotyczące komitetu (projektowany art. 112a kodeksu), zaś audycje wyborcze tych komitetów, rozpowszechniane w ogólnopolskich programach publicznych nadawców, musiałyby zawierać – dostarczane przez komitet wyborczy – tłumaczenie na polski język migowy (projektowany art. 118 § 2 i § 4 kodeksu). Zgodnie z projektem, jeśli transmisja debaty nie zawierałaby napisów dla osób niesłyszących, będących odzwierciedleniem wszystkich wypowiedzi, Telewizja Polska w ciągu 24 godzin od emisji tej debaty zapewniałaby jej ponowną emisję zawierającą takie napisy (projektowane art. 120 §§ 1-1b kodeksu). Szczegółowy sposób sporządzania takich napisów i wymogi, które powinny one spełniać, określać miałyby, w drodze rozporządzenia, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (projektowany art. 120 § 2 pkt 2 kodeksu).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.
Poselski projekt ustawy nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Ziemowit Cieślik
naczelnik wydziału
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski